

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

9. června 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Duševní a průmyslové vlastnictví — Odrůdová práva Společenství — Nařízení (ES) č. 2100/94 — Protiprávní jednání — Přiměřená náhrada — Náhrada dalších vzniklých škod — Náklady soudních řízení a mimosoudní náklady“

Ve věci C-481/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 16. října 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 30. října 2014, v řízení

Jørn Hansson

proti

Jungpflanzen Grünewald GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení J. L. da Cruz Vilaça, předseda senátu, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (zpravodaj) a M. Berger, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: I. Illéssy, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. listopadu 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za J. Hanssona G. Würtembergerem, Rechtsanwalt,
- za Jungpflanzen Grünewald GmbH T. Leidereiterem, Rechtsanwalt,
- za Evropskou komisi B. Schimou a F. Wilmanem, jakož i I. Galindo Martín a B. Eggers, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 4. února 2016,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství (Úř. věst. 1994, L 227, s. 1; Zvl. vyd. 03/16, s. 390), jakož i směrnice Parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Jørnem Hanssonem a společností Jungpflanzen Grünewald GmbH (dále jen „Jungpflanzen“) ohledně náhrady škody způsobené porušením práv chráněné odrůdy Společenství.

Právní rámec

Nařízení č. 2100/94

- 3 Podle článku 11 nařízení č. 2100/94 přísluší nárok na odrůdové právo Společenství „šlechtiteli“, tzn. „osobě, která odrůdu vyšlechtila nebo objevila a vyvinula, popřípadě jejímu právnímu nástupci“.
- 4 Článek 13 tohoto nařízení, nadepsaný „Práva držitele odrůdového práva Společenství a zakázané úkony“, stanoví:

„1. Odrůdové právo Společenství má ten účinek, že úkony uvedené v odstavci 2 je oprávněn provádět pouze držitel nebo držitelé odrůdového práva Společenství, dále jen ‚držitel‘.

2. Aniz jsou dotčeny články 15 a 16, vyžadují souhlas držitele níže uvedené úkony, pokud jde o složky odrůdy nebo sklizený materiál chráněné odrůdy — obě dále uváděné jako ‚materiál‘:

- a) produkce nebo reprodukce (množení);
- b) úprava za účelem množení;
- c) nabízení k prodeji;
- d) prodej nebo jiné uvedení do oběhu;

[...] Držitel může svůj souhlas učinit závislým na podmínkách a omezeních.

[...]“

- 5 Článek 94 uvedeného nařízení, který se týká občanskoprávních nároků, které mohou být vzneseny v případě, kdy použití odrůdy zakládá protiprávní jednání, uvádí:

„1. Kdo:

- a) ohledně odrůdy, které bylo uděleno odrůdové právo Společenství, provede úkony uvedené v čl. 13 odst. 2, aniz by k tomu byl oprávněn,

[...]

může být držitelem žalován za protiprávní jednání nebo o zaplacení přiměřené náhrady nebo oboje.

2. Kdo jedná úmyslně nebo z nedbalosti, je držiteli povinen kromě toho nahradit další škody vzniklé z protiprávního jednání. V případě mírné nedbalosti se může tento nárok snížit v souladu se stupněm této mírné nedbalosti, avšak nikoli pod výši výhody, která vznikla porušiteli z protiprávního jednání.“

- 6 Doplnující použití vnitrostátních právních předpisů týkajících se protiprávního jednání je upraveno v článku 97 téhož nařízení, který stanoví:

„1. Pokud odpovědná strana podle článku 94 získala na základě protiprávního jednání k tíži držitele nebo oprávněného uživatele nějakou výhodu, použijí příslušné soudy podle článků 101 nebo 102 vnitrostátní právní předpisy včetně mezinárodního práva soukromého.

[...]“

Směrnice 2004/48

- 7 V bodě 17 odůvodnění směrnice 2004/48 je uvedeno, že „opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí je třeba pro každý případ určit takovým způsobem, aby byla řádně zohledněna zvláštní povaha daného případu, včetně zvláštních vlastností každého práva duševního vlastnictví, a ve vhodných případech úmyslná nebo neúmyslná povaha tohoto porušení práva“.

- 8 Bod 26 odůvodnění této směrnice uvádí:

„Při hrazení škod způsobených porušením práva porušovatelem, který věděl nebo rozumně vědět měl, že porušuje právo, by při stanovení výše náhrady škody přiznané nositeli práva měla být zohledněna všechna příslušná hlediska, jako ušlý zisk nositele práv nebo neoprávněné zisky porušovatele práv a ve vhodných případech morální újma způsobená nositeli práv. Jako alternativa, například pokud by bylo [...] obtížné určit výši skutečně způsobené škody, může být výše náhrady škody odvozena od licenčních poplatků nebo poplatků, které by škůdce zaplatil, kdyby požádal o souhlas s užitím dotčených práv duševního vlastnictví. Cílem není zavést povinnost stanovit náhradu škody jako trest, ale umožnit odškodnění na základě objektivních kritérií s přihlédnutím k nákladům vzniklým nositeli práv, jako jsou náklady na zjištění porušení práva a totožnosti porušovatele.“

- 9 Článek 2 odst. 1 směrnice 2004/48 zní:

„Aniž jsou dotčeny prostředky stanovené právními předpisy Společenství nebo vnitrostátními právními předpisy, které jsou nebo mohou být pro nositele práv výhodnější, použijí se opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí v souladu s článkem 3 na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené právem Společenství nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.“

- 10 Článek 13 této směrnice, nadepsaný „Náhrada škody“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby příslušné soudní orgány na žádost poškozeného nařídily porušovateli práv vykonávajícímu činnost, o níž věděl nebo rozumně vědět měl, že porušuje práva, zaplatit nositeli práv náhradu škody odpovídající skutečné újmě, kterou skutečně utrpěl v důsledku porušení práva.

Při stanovení náhrady škody soudní orgány:

- a) přihlédnou ke všem vhodným aspektům, jako jsou nežádoucí hospodářské důsledky, včetně ztráty zisku, kterou poškozený utrpěl, k neoprávněným ziskům porušovatele práv a případně i k jiným než hospodářským hlediskům, jako je morální újma způsobená nositeli práv porušovatelem;

nebo

b) jako alternativu k písmenu a) mohou ve vhodných případech stanovit náhradu škody jako paušální částku na základě takových hledisek, jako je alespoň výše licenčních poplatků nebo poplatků, které by musely být zaplacený, kdyby porušovatel práv požádal o udělení oprávnění k užívání příslušných práv duševního vlastnictví.

2. Jestliže porušovatel při výkonu činností nevěděl ani rozumně nemohl vědět, že dochází k porušení práv, mohou členské státy stanovit, že soudní orgány mohou nařídít náhradu zisků nebo škod, které mohou být předem stanoveny.“

11 Článek 14 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby rozumné a přiměřené náklady řízení a další náklady strany úspěšné ve sporu byly zpravidla uhrazeny stranou, která ve sporu neuspěla, jestliže tomu nebrání spravedlnost.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

12 Jørn Hansson je od roku 1999 držitelem odrůdového práva Společenství k odrůdě EU 4282, jež nese označení „Lemon Symphony“ a patří k druhu kapských kopretin.

13 V letech 2002 až 2009 Jungpflanzen šlechtila a distribuovala odrůdu květin SUMOST 01 pod označením „Summerdaisy's Alexander“.

14 Jørn Hansson, maje za to, že obě tato označení ve skutečnosti odpovídají téže odrůdě květin, podal u Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu, Německo) návrh na vydání předběžného opatření, kterým se domáhal toho, aby bylo Jungpflanzen zakázáno uvádět posledně zmíněnou odrůdu na trh. Tento návrh i odvolání, které podal žalobce v původním řízení u Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo), byly zamítnuty, protože J. Hansson neprokázal porušení práv k odrůdě, jež nese označení „Lemon Symphony“.

15 V rámci řízení ve věci samé však bylo Jungpflanzen uloženo, aby J. Hanssonovi nahradila škodu, jež vznikla v důsledku prodeje květin nesoucích označení „Summerdaisy's Alexander“, kterým došlo k porušení práv k odrůdě uvedené v předchozím bodě.

16 Co se týče náhrady vzniklé škody, Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu) přiznal J. Hanssonovi v řízení v prvním stupni na základě článku 94 nařízení č. 2100/94 částku 66 231,74 eura navýšenou o úroky, která odpovídala částce, jíž se J. Hansson domáhal jakožto licenčního poplatku, který by mu Jungpflanzen musela zaplatit za 1 512 630 kusů chráněné odrůdy, které prodala v letech 2002 až 2009.

17 Tento soud nicméně nevyhověl ostatním požadavkům J. Hanssona týkajícím se zaplacení přírážky k licenčnímu poplatku ve výši poloviny požadovaného licenčního poplatku, tj. 33 115,89 eura a úroků z prodlení, a náhrady nákladů souvisejících s řízením ve výši 1 967,35 eura navýšených o tytéž úroky. Tento soud se zejména domníval, že se J. Hansson nemůže domáhat náhrady škody z titulu přírážky pro porušovatele, kterou by měla uhradit žalovaná v původním řízení, jelikož nařízení č. 2100/94, směrnice 2004/48 ani vnitrostátní právo nestanoví, že by náhrada škody mohla být uložena jako trest.

18 Oba zúčastnění podali proti uvedenému rozsudku odvolání u předkládajícího soudu.

19 Podle tohoto soudu není sporné, že Jungpflanzen porušila práva k chráněné odrůdě dotčené v původním řízení. Předmětem sporu mezi zúčastněnými je však rozsah přiměřené náhrady za protiprávní jednání, jakož i náhrady dalších vzniklých škod ve smyslu článku 94 nařízení č. 2100/94.

- 20 Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) je toho názoru, že výši přiměřené náhrady je třeba stanovit s přihlédnutím k licenčnímu poplatku, který by musel být za běžných okolností vyplacen držiteli odrůdového práva Společenství, a to na základě licenčních smluv, které byly v období dotčeném protiprávním jednáním skutečně podepsány.
- 21 Pokud jde o uplatnění přírážky pro porušovatele, předkládající soud má pochybnosti o tom, že by čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 mohl sloužit jako základ pro automatické paušální navýšení přiznané náhrady.
- 22 Domnívá se však, že jakýkoliv způsob navýšení by měl zohledňovat vlastnosti chráněné odrůdy, k níž byla porušena práva, jakož i praktické důsledky, které z tohoto protiprávního jednání vyplývají. Do přiměřené náhrady podle čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 je nadto třeba podle předkládajícího soudu zahrnout obvyklé úroky z částky náhrady za daný rok navýšené o pět procentních bodů.
- 23 Vzhledem k tomu, že se předkládající soud domnívá, že Jungpflanzen jednala ve špatné víře, žádá Soudní dvůr o upřesňující informace ohledně způsobů výpočtu náhrady dalších škod, které vznikly držiteli odrůdového práva Společenství a kterých se týká čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94. Konkrétně se táže, zda lze v tomto ohledu vycházet z ceny běžné licence uplatňované na trhu v témže regionu a zda je třeba ji zvýšit na základě úvah souvisejících s chráněnou odrůdou, k níž byla porušena práva, jakož i na základě praktických důsledků, která z tohoto protiprávního jednání vyplývají.
- 24 Předkládající soud se každopádně domnívá, že čl. 94 odst. 2 tohoto nařízení nemůže sloužit jako podklad pro paušální navýšení z titulu přírážky pro porušovatele a na jeho základě rovněž nelze uložit porušiteli povinnost náhrady veškerých nákladů (cestovní výdaje, jednání, časová investice), které vynaložil držitel chráněné odrůdy v souvislosti s řízením ve věci samé, ani nákladů řízení o předběžném opatření.
- 25 Za těchto okolností se Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je nutno ‚přiměřenou náhradu‘, kterou musí porušitel zaplatit držiteli odrůdového práva Společenství na základě čl. 94 odst. 1 písm. a) nařízení [č. 2100/94], provede-li úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení, aniž je k tomu oprávněn, a která se stanoví s ohledem na obvyklý poplatek požadovaný v rámci licence běžné na trhu v témže regionu za úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 nařízení [2100/94], vždy navýšit o paušální ‚přírážku pro porušovatele‘? Vyplývá to z čl. 13 odst. 1 druhé věty směrnice [2004/48]?
- 2) Je nutno ‚přiměřenou náhradu‘, kterou musí porušitel zaplatit držiteli odrůdového práva Společenství na základě čl. 94 odst. 1 písm. a) nařízení [č. 2100/94], provede-li úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení, aniž je k tomu oprávněn, a která se stanoví s ohledem na obvyklý poplatek požadovaný v rámci licence běžné na trhu v témže regionu za úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 nařízení [č. 2100/94], stanovit tak, že se v konkrétním případě za účelem navýšení částky náhrady škody navíc zohlední následující úvahy či okolnosti:
- a) stanoví-li se licenční poplatek obvyklý na trhu na základě licenčních smluv a vyúčtování vyhotovených v souvislosti s předmětnou odrůdou, okolnost, že předmětná odrůda měla v době protiprávního jednání vzhledem ke svým specifickým vlastnostem jedinečné postavení na trhu?

Pokud v projednávaném případě připadá zohlednění této okolnosti v úvahu:

je navýšení částky náhrady přípustné pouze tehdy, pokud jsou znaky, které odůvodňují jedinečnost předmětné odrůdy, uvedeny v popisu odrůdového práva?

- b) stanoví-li se licenční poplatek obvyklý na trhu na základě licenčních smluv a vyúčtování vyhotovených v souvislosti s předmětnou odrůdou, okolnost, že předmětná odrůda byla již v okamžiku uvedení odrůdy, kterou bylo porušeno odrůdové právo, na trh s velkým úspěchem prodávána, takže porušitel ušetřil na nákladech na samotné uvedení odrůdy, kterou bylo porušeno odrůdové právo, na trh;
 - c) okolnost, že rozsah porušení práv k předmětné odrůdě byl z časového hlediska a s ohledem na počet prodaných kusů nadprůměrný;
 - d) úvaha, že porušitel se – na rozdíl od držitele licence – nemusí obávat, že zaplatí licenční poplatek (a nebude moci požadovat jeho vrácení), ačkoliv dotčená odrůda, která je předmětem návrhu na prohlášení neplatnosti, bude později prohlášena za neplatnou;
 - e) okolnost, že porušitel – na rozdíl od toho, co je obvyklé v případě držitelů licence – nebyl povinen provádět čtvrtletní vyúčtování;
 - f) úvaha, že na držitele odrůdového práva dopadá riziko inflace, a to v důsledku délky soudních řízení;
 - g) úvaha, že držitel odrůdového práva nemůže proto, že je nucen vést soudní řízení, počítat s příjmy z předmětné odrůdy, zatímco s příjmy z licencí udělených k této odrůdě počítat může;
 - h) úvaha, že držitel odrůdového práva nese v případě porušení práv k předmětné odrůdě všeobecné riziko spojené se všemi soudními řízeními i riziko, že rozhodnutí nakonec nebude možno vůči porušiteli vykonat;
 - i) úvaha, že držitel odrůdového práva se nemůže v případě porušení práv k předmětné odrůdě z důvodu svévolného jednání porušitele svobodně rozhodnout, zda vůbec chce porušiteli dát souhlas s užíváním předmětné odrůdy?
- 3) Je nutno ‚přiměřenou náhradu‘, kterou musí porušitel zaplatit držiteli odrůdového práva Společenství na základě čl. 94 odst. 1 písm. a) nařízení [č. 2100/94], provede-li úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení, aniž je k tomu oprávněn, stanovit tak, že se zohlední také úročení náhrady dlužné za daný rok, a to obvyklou sazbou úroků z prodlení, je-li nutné vycházet z toho, že rozumně si počínající smluvní strany by si takové úročení upravily?
- 4) Je nutno další škody vzniklé držiteli odrůdového práva, které je porušitel ‚povinen kromě toho nahradit‘ na základě čl. 94 odst. 2 první věty nařízení [č. 2100/94], provede-li úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení, aniž je k tomu oprávněn, vypočítat na základě obvyklého poplatku požadovaného v rámci licence běžné na trhu v témže regionu, která je běžná v tomtéž tržním odvětví za [uvedené] úkony [...]
- 5) Je-li třeba na čtvrtou otázku odpovědět kladně:
- a) Je nutno při výpočtu dalších škod, které je porušitel ‚povinen kromě toho nahradit‘, na základě licence běžné na trhu podle čl. 94 odst. 2 první věty nařízení [č. 2100/94] zohlednit v konkrétním případě úvahy či okolnosti uvedené ve druhé otázce písmenech a) až i), nebo okolnost, že držitel odrůdového práva je proto, že musí vést soudní řízení, nucen věnovat určitý svůj čas řešení této záležitosti a tomu, aby dané protiprávní jednání prokázal, a provést šetření porušení práv k odrůdě odpovídající tomuto druhu protiprávního jednání, a to způsobem, který odůvodňuje navýšení licenčního poplatku obvyklého na trhu?
 - b) Je třeba při výpočtu dalších škod, které je porušitel ‚povinen kromě toho nahradit‘, na základě licence běžné na trhu podle čl. 94 odst. 2 první věty nařízení [č. 2100/94] vždy navýšit částku náhrady o paušální ‚přirážku pro porušovatele‘? Vyplyvá to z čl. 13 odst. 1 druhé věty směrnice [2004/48]?
 - c) Je třeba při výpočtu dalších škod, které je porušitel ‚povinen kromě toho nahradit‘, na základě licence běžné na trhu podle čl. 94 odst. 2 první věty nařízení [č. 2100/94] zohlednit úročení náhrady dlužné za daný rok [...], a to obvyklou sazbou úroků z prodlení, je-li nutné vycházet z toho, že rozumně si počínající smluvní strany by si takové úročení upravily?

- 6) Je nutno vykládat čl. 94 odst. 2 první větu nařízení [č. 2100/94] v tom smyslu, že zisk porušitele je další škodou, kterou je porušitel „povinen kromě toho nahradit“ ve smyslu tohoto ustanovení a jejíž náhradu lze požadovat navíc k přiměřené náhradě podle čl. 94 odst. 1 nařízení [č. 2100/94], nebo je náhrada zisku, který musí zaplatit porušitel, jenž jednal ve špatné víře, na základě čl. 94 odst. 2 první věty nařízení [č. 2100/94], pouhou alternativou ve vztahu k přiměřené náhradě podle čl. 94 odst. 1?
- 7) Jsou vnitrostátní právní předpisy, podle nichž držitel odrůdového práva, jemuž byla v řízení o předběžném opatření zahájeném v důsledku protiprávního jednání pravomocně uložena náhrada nákladů tohoto řízení, nemůže požadovat s odvoláním na hmotné právo náhradu těchto nákladů, i když následně uspěl v řízení ve věci samé souvisejícím s tímž protiprávním jednáním, v rozporu s nárokem na náhradu škody podle čl. 94 odst. 2 nařízení [č. 2100/94]?
- 8) Jsou vnitrostátní právní předpisy, podle nichž poškozený nemůže nad rámec striktně stanovených mezí řízení o určení výše nákladů řízení požadovat náhradu za čas vynaložený v rámci řízení a v souvislosti s ním na uplatnění nároku na náhradu škody, v rozporu s nárokem na náhradu škody podle čl. 94 odst. 2 nařízení [č. 2100/94], pokud takto strávený čas nepřesahuje obvyklý rámec?“

K předběžným otázkám

- 26 Předkládající soud se svými otázkami v podstatě táže, na základě jakých zásad je třeba stanovit a vypočítat výši jednotlivých druhů náhrady škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94.
- 27 Některé z těchto otázek se týkají samotné povahy obou způsobů náhrady škody podle tohoto článku, jiné jsou konkrétnější a týkají se hledisek, na jejichž základě se provádí výpočet přiměřené náhrady podle odstavce 1 téhož článku, jakož i hledisek, na jejichž základě se provádí výpočet náhrady dalších škod vzniklých držiteli z protiprávního jednání ve smyslu odstavce 2 tohoto článku.
- 28 V první řadě je tedy třeba společně posoudit otázky týkající se povahy jednotlivých druhů náhrady škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94 a dále je třeba vymezit hlediska, která je nutno zohlednit při stanovení přiměřené náhrady podle odstavce 1 tohoto článku, jakož i náhrady dalších škod vzniklých držiteli odrůdy, k níž byla porušena práva, ve smyslu odstavce 2 uvedeného článku.

K otázkám týkajícím se povahy jednotlivých druhů náhrady škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94

- 29 První otázkou, pátou otázkou pod písmenem b) a šestou otázkou se předkládající soud táže, zda musí být článek 94 nařízení č. 2100/94 vykládán v tom smyslu, že stanoví navýšení náhrady škody způsobené úkonem uvedeným v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení o přírůstek pro porušovatele. Kromě toho si klade otázku, zda musí být tento článek vykládán v tom smyslu, že může sloužit jako právní základ k tomu, aby byla porušiteli uložena povinnost nahradit zisky, kterých dosáhl v důsledku tohoto protiprávního jednání.
- 30 Ze znění čl. 94 odst. 1 a 2 nařízení č. 2100/94 zaprvé vyplývá, že cílem tohoto ustanovení je výlučně náhrada škody vzniklé držiteli odrůdového práva Společenství v důsledku porušení tohoto práva.
- 31 Článek 94 odst. 1 uvedeného nařízení má finančně kompenzovat výhodu, již získal porušitel, přičemž tato výhoda odpovídá částce rovnající se poplatku, který neuhradil (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. července 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 40). Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že toto ustanovení neupravuje náhradu jiných škod než těch, jež souvisejí s nezaplacením „přiměřené náhrady“ ve smyslu tohoto ustanovení (viz rozsudek ze dne 5. července 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 50).

- 32 Článek 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 se rovněž týká dalších škod, které je porušovatel povinen „kromě toho“ nahradit držiteli v případě protiprávního jednání, jež bylo spácháno „úmyslně nebo z nedbalosti“.
- 33 Z toho vyplývá, že článek 94 tohoto nařízení zakládá nárok na odškodnění ve prospěch držitele odrůdového práva Společenství, který je nejen úplný, ale je nadto založen na objektivních kritériích, což znamená, že pokrývá pouze škodu plynoucí z protiprávního jednání.
- 34 Článek 94 uvedeného nařízení tudíž nelze vykládat tak, že může ve prospěch tohoto držitele sloužit jako právní základ k tomu, aby byla porušiteli uložena paušálně stanovená náhrada škody, která má povahu trestu.
- 35 Rozsah náhrady škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94 naopak musí co možná nejpřesněji odrážet skutečnou a určitou škodu, která vznikla držiteli odrůdového práva v důsledku protiprávního jednání.
- 36 Zadruhé je takový výklad v souladu s cíli směrnice 2004/48, která zakotvuje minimální standard pro dodržování práv duševního vlastnictví v obecné rovině.
- 37 Podle bodu 17 odůvodnění této směrnice předně platí, že nápravná opatření stanovená touto směrnicí je třeba pro každý případ určit takovým způsobem, aby byla řádně zohledněna zvláštní povaha daného případu.
- 38 V bodě 26 odůvodnění zmíněné směrnice je dále uvedeno, že cílem náhrady není zavést povinnost stanovit náhradu škody jako trest.
- 39 V článku 13 odst. 1 směrnice 2004/48 je konečně uvedeno, že členské státy zajistí, aby příslušné soudní orgány na žádost poškozeného nařídily porušovateli práv zaplatit nositeli porušených práv náhradu škody odpovídající skutečné újmě, kterou skutečně utrpěl v důsledku porušení práva.
- 40 Článek 94 nařízení č. 2100/94 za těchto podmínek neumožňuje uložit porušiteli povinnost zaplatit takovou paušální přírážku pro porušovatele, jakou popisuje předkládající soud, jelikož taková přírážka nemusí nutně odrážet škodu vzniklou držiteli odrůdového práva, i když směrnice 2004/48 nebrání členským státům, aby stanovily opatření poskytující vyšší úroveň ochrany.
- 41 Tento článek rovněž neumožňuje držiteli odrůdového práva Společenství, aby požadoval náhradu výhod a zisků, kterých dosáhl porušitel. Přiměřená náhrada i náhrada dalších škod podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 totiž musejí být stanoveny na základě škody, jež byla způsobena poškozenému, a nikoliv na základě prospěchu, který vznikl porušiteli.
- 42 I když odstavec 2 tohoto článku odkazuje na „výhodu, která vznikla porušiteli“, nestanoví, že by tato výhoda musela být jako taková zohledněna v rozsahu finanční náhrady škody, která je držiteli skutečně přiznána. Kromě toho je třeba zdůraznit, že pokud jde o žalobu na náhradu výhody, která vznikla porušiteli, článek 97 nařízení č. 2100/94 výslovně odkazuje na vnitrostátní právo členských států.
- 43 Z těchto úvah vyplývá, že na první otázku, pátou otázku pod písmenem b) a šestou otázkou je třeba odpovědět tak, že článek 94 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že nárok na náhradu škody, který toto ustanovení přiznává držiteli chráněné odrůdy, k níž byla porušena práva, se vztahuje na veškerou škodu, která tomuto držiteli vznikla; na základě tohoto článku však nelze uložit paušální přírážku pro porušovatele a konkrétně ani povinnost k náhradě zisků a výhod, kterých dosáhl porušitel.

K otázkám týkajícím se způsobů stanovení jednotlivých druhů náhrady škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94

K přiměřené náhradě podle čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94

- 44 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu je, jaká hlediska je třeba zohlednit při vyčíslení přiměřené náhrady podle čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94. Předkládající soud se konkrétně táže, do jaké míry je třeba při tomto vyčíslení vzít do úvahy určité konkrétní okolnosti.
- 45 Uvedené ustanovení nařízení č. 2100/94 má kompenzovat výhodu, již získal porušitel, přičemž tato výhoda odpovídá částce rovnající se poplatku, který neuhradil držiteli (rozsudek ze dne 5. července 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 40).
- 46 Soudní dvůr již rozhodl, že toto ustanovení má za cíl napravit škodu vzniklou držiteli odrůdových práv, proti němuž směřovalo protiprávní jednání (rozsudek ze dne 5. července 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 36).
- 47 Za účelem určení „přiměřené náhrady“ ve smyslu tohoto ustanovení je tedy třeba vzít za základ výpočtu částku rovnající se poplatku za licenční výrobu (rozsudek ze dne 5. července 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 37).
- 48 Pro účely určení přiměřené náhrady, která musí být zaplacená v případě protiprávního jednání, by byla vhodným základem výpočtu výše poplatku za licenční výrobu odrůdy, jak se uvádí v čl. 14 odst. 3 nařízení č. 2100/94.
- 49 Je však na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda okolnosti, na které konkrétně poukazuje v předkládacím rozhodnutí, odpovídají okolnostem licenčního poplatku, z nichž může vycházet při stanovení výše přiměřené náhrady.
- 50 V této souvislosti je třeba uvést, že povinností předkládajícího soudu je rovněž ověřit, zda je případně třeba částku tohoto licenčního poplatku v závislosti na uvedených okolnostech navýšit, s tím, že žádnou z těchto okolností nelze zohlednit více než jedenkrát, jelikož v opačném případě by byla porušena zásada objektivní a úplné náhrady škody, která plyne z článku 94 nařízení č. 2100/94.
- 51 V každém případě je třeba podotknout, že Soudní dvůr uvedl, že čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že se omezuje na stanovení přiměřené náhrady v případě protiprávního užívání odrůdových práv, přičemž jeho cílem není náhrada jiných škod, než těch, jež souvisí s nezaplacením zmíněné náhrady, a proto z této částky vylučuje náklady na dohled nad dodržováním práv držitele odrůdového práva (viz rozsudek ze dne 5. července 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, body 50 a 51).
- 52 Z tohoto výkladu plyne, že se přiměřená náhrada ve smyslu tohoto ustanovení vztahuje na škodu, která úzce souvisí s nezaplacením této náhrady.
- 53 Tuto škodu mohou představovat i úroky z prodlení, k němuž dojde v důsledku opožděné platby licenčního poplatku hrazeného za běžných okolností, a to tím spíše jedná-li se o smluvní ujednání, které by si upravily rozumně si počínající a obezřetné smluvní strany, pokud licenční poplatek, ze kterého se vychází, takové úroky nezahrnuje.
- 54 Na druhou a třetí otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že pojem „přiměřená náhrada“ obsažený v čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že vedle platby obvyklého poplatku za licenční výrobu pokrývá veškerou škodu, která úzce souvisí s nezaplacením tohoto poplatku a pod níž

může spadat kromě jiného i platba úroků z prodlení. Je na předkládajícím soudu, aby určil okolnosti, na základě kterých je třeba uvedený poplatek navýšit, s tím, že žádnou z těchto okolností nelze při vyčíslení přiměřené náhrady zohlednit více než jedenkrát.

K náhradě dalších škod podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94

- 55 Podstatou čtvrté otázky, páté otázky pod písmeny a) a c), sedmé a osmé otázky předkládajícího soudu je, jaká hlediska je třeba zohlednit při vyčíslení náhrady dalších škod podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94. Předkládající soud se konkrétně táže, zda má jako podklad pro vyčíslení náhrady škody přiznané na tomto základě sloužit výše poplatku za licenční výrobu a zda lze do náhrady této škody zahrnout i náklady vynaložené v rámci řízení o předběžném opatření, jakož i případné mimosoudní náklady.
- 56 Co se zaprvé týče rozsahu této náhrady, z bodů 33 až 43 tohoto rozsudku vyplývá, že účelem článku 94 nařízení č. 2100/94 je úplná a objektivní náhrada škody, která vznikla držiteli odrůdy, k níž byla porušena práva. Aby se držiteli takové náhrady dostalo, musí předložit důkazy o tom, že jemu způsobená škoda je vyšší než škoda, na kterou se vztahuje přiměřená náhrada podle odstavce 1 tohoto článku.
- 57 Výše obvyklého poplatku za licenční výrobu z tohoto důvodu sama o sobě nemůže sloužit jako základ pro vyčíslení této škody. Takový poplatek totiž umožňuje vypočítat přiměřenou náhradu podle čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 a nemusí nutně souviset se škodou, která nebude nahrazena.
- 58 V každém případě je třeba připomenout, že okolnosti, které při výpočtu přiměřené náhrady odůvodnily navýšení obvyklého poplatku za licenční výrobu, nelze podruhé zohlednit u náhrady škody podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94.
- 59 Je na předkládajícím soudu, aby posoudil, do jaké míry lze s určitostí prokázat škodu, které se dovolává držitel odrůdy, k níž byla porušena práva, nebo zda je namístě stanovit paušální částku, která by co nejlépe odrážela existenci této škody. V této souvislosti je třeba podotknout, že jeví-li se to jako odůvodněné, náhradu lze úročit úroky z prodlení v obvyklé sazbě.
- 60 Co se zadruhé týče samotného obsahu škody, která může být předmětem náhrady, je třeba uvést, že článek 94 nařízení č. 2100/94 v tomto ohledu neobsahuje žádná bližší vysvětlení. Vzhledem k nedostatku podrobnějších informací o vnitrostátním právu, které platí v této oblasti, je nicméně třeba zdůraznit, že v článku 14 směrnice 2004/48 je v podstatě uvedeno, že náklady strany úspěšné ve sporu jsou v zásadě uhrazeny stranou, která ve sporu neuspěla.
- 61 Pokud jde o náklady řízení o předběžném opatření, které předcházelo řízení ve věci samé, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že navrhovateli v původním řízení byla uložena náhrada nákladů řízení. Nic tedy nebrání tomu, aby vnitrostátní právní předpis nestanovil, že se při vyčíslení škody, která se nahrazuje podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, nahrazují i tyto náklady.
- 62 Pokud jde dále o mimosoudní náklady, jež souvisejí zejména s časem, který poškozený v důsledku protiprávního jednání věnoval uplatňování svých nároků, Soudní dvůr rozhodl, že článek 14 směrnice 2004/48 usiluje o posílení ochrany duševního vlastnictví tím, že brání tomu, aby poškozená strana byla odrazena od zahájení soudního řízení k ochraně svých práv (viz rozsudek ze dne 16. července 2015, *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 77).
- 63 Za těchto podmínek je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda předpokládaná výše nákladů soudních řízení, jejichž náhrada může být uložena poškozenému v důsledku protiprávního jednání, může poškozeného odradit od uplatňování jeho nároků u soudu, a to s ohledem na mimosoudní náklady, které bude muset uhradit, jakož i na jejich přínos pro hlavní žalobu na náhradu škody.

64 Na čtvrtou otázku, pátou otázku pod písmeny a) a c), sedmou a osmou otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že výše dalších škod podle tohoto ustanovení musí být stanovena na základě konkrétních okolností, které v tomto ohledu uvede držitel odrůdy, k níž byla porušena práva, a v případě potřeby, nejsou-li uvedené okolnosti vyčíslitelné, paušální metodou. Zmíněné ustanovení nebrání tomu, aby při vyčíslení této škody nebyly vzaty v potaz náklady vynaložené v rámci neúspěšného řízení o předběžném opatření, ani tomu, aby nebyly zohledněny mimosoudní náklady vynaložené v rámci řízení ve věci samé. Podmínkou nezohlednění těchto nákladů je nicméně skutečnost, že výše nákladů soudních řízení, jejichž náhrada může být uložena poškozenému v důsledku protiprávního jednání, nemůže poškozeného odradit od uplatňování jeho nároků u soudu, a to s ohledem na mimosoudní náklady, které bude muset uhradit, jakož i na jejich přínos pro hlavní žalobu na náhradu škody.

K nákladům řízení

65 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 94 nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství musí být vykládán v tom smyslu, že nárok na náhradu škodu, který toto ustanovení přiznává držiteli chráněné odrůdy, k níž byla porušena práva, se vztahuje na veškerou škodu, která tomuto držiteli vznikla; na základě tohoto článku však nelze uložit paušální přírážku pro porušovatele a konkrétně ani povinnost k náhradě zisků a výhod, kterých dosáhl porušitel.
- 2) Pojem „přiměřená náhrada“ obsažený v čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že vedle platby obvyklého poplatku za licenční výrobu pokrývá veškerou škodu, která úzce souvisí s nezaplacením tohoto poplatku a pod níž může spadat kromě jiného i platba úroků z prodlení. Je na předkládajícím soudu, aby určil okolnosti, na základě kterých je třeba uvedený poplatek navýšit, s tím, že žádnou z těchto okolností nelze při vyčíslení přiměřené náhrady zohlednit více než jedenkrát.
- 3) Článek 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že výše dalších škod podle tohoto ustanovení musí být stanovena na základě konkrétních okolností, které v tomto ohledu uvede držitel odrůdy, k níž byla porušena práva, a v případě potřeby, nejsou-li uvedené okolnosti vyčíslitelné, paušální metodou. Zmíněné ustanovení nebrání tomu, aby při vyčíslení této škody nebyly vzaty v potaz náklady vynaložené v rámci neúspěšného řízení o předběžném opatření, ani tomu, aby nebyly zohledněny mimosoudní náklady vynaložené v rámci řízení ve věci samé. Podmínkou nezohlednění těchto nákladů je nicméně skutečnost, že výše nákladů soudních řízení, jejichž náhrada může být uložena poškozenému v důsledku protiprávního jednání, nemůže poškozeného odradit od uplatňování jeho nároků u soudu, a to s ohledem na mimosoudní náklady, které bude muset uhradit, jakož i na jejich přínos pro hlavní žalobu na náhradu škody.

Podpisy.